

Objekt a izolovanost

Základní vadou jinak velmi efektivního způsobu „objektivizace“ zkoumané skutečnosti je její izolování od jejího prostředí (tj. od jiných skutečností kolem ní). Většinou to na první pohled nijak nevadí, protože to prostředí vůbec neopouštíme: jsme v něm sami stejně jako skutečnost zkoumaná a také téměř všechny blízké skutečnosti ze zmíněného prostředí. Právě protože některé stránky povahy prostředí jsou společné všem v něm obsaženým skutečností, včetně té námi zkoumané a včetně nás, máme za to, že od prostředí můžeme odhlížet, „abstrahovat“. To však je pouze náš mylný dojem, protože to zároveň s sebou nese něco bytostně mylného, totiž že zcela přehlízíme jedinečnosti, které jsou skutečnostem stejně tak vlastní jako ony „obecné“ rysy. Každá skutečnost (každé jsoucno atd.) má vedle vlastností a rysů, jimiž se mnoha jiným skutečnostem podobá (nebo jimiž od jiných zjevně, „fenomenálně“ liší), ještě také zvláštní vlastnosti nebo rysy, jimiž se stává naprosto jedinou a neopakovatelnou. A některé z těchto vlastností jsou analogické, takže se můžeme pokusit je myšlenkově uchopit jako obecné. A tam se právě zejména projeví vadnost takového uchopení, které je „objektivizuje“, „zpředměťňuje“. Jde totiž o to, že jedinečnost není v průběhu události stálá, neměnná, nýbrž že se vždy také jedinečně proměňuje.

(Písek, 150921-1.)